

עת"א 41050/12/21 - מחמוד מריסאת נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 41050-12-21 מריסאת נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח' תיק חיצוני:

לפני כבוד הנשיא רון שפירא
העותר

מחמוד מריסאת
ע"י עו"ד ח'אלד פייסל

נגד
המשיבים

הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון
מדינת ישראל
ע"י עו"ד מונא מנסור

פסק דין

לפני עתירת אסיר שהוגשה נגד החלטת המשיב מיום 11.11.2021 בדבר הפסקה מנהלית של עבודות השירות של העותר, וריצוי יתרת עונשו בדרך של מאסר בפועל.

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית

העותר נידון ביום 14.11.2019 ל-3 חודשי מאסר שירוצו על דרך של עבודות שירות, בגין עבירות תעבורה (פל"א 7749-12-16). תחילת ריצוי העונש נקבעה ליום 15.03.2020 לבקשת העותר, במשטרת טמרה. בפרק הזמן שבין מתן גזר הדין לתחילת ריצוי עבודות השירות ביצע העותר עבירת תעבורה נוספת של נהיגה בפסילה, ובגין כך הוגש כנגדו כתב אישום נוסף והוא נעצר עד תום ההליכים (להלן: "**ההליך השני**"). המשיב מצידו הגיש בקשה לשינוי גזר הדין בתיק הראשון. לאור העובדה שמעצרו של העותר היה לילי בלבד, הסכים המשיב להחזיר את העותר לביצוע עבודות שירות במהלך היום. מועד תחילת ביצוע העבודות נקבע מחדש ליום 01.06.2020, אולם, על אף חלוף למעלה משנה וחצי מהיום שנקבע לתחילת ריצוי עונשו, התייצב העותר במקום עבודתו 24 ימים בלבד, ללא אסמכתאות ואישורים מתאימים לתרוץ את היעדרותיו. מקומות העבודה בהן שובץ סירבו להמשיך להעסיקו בשל היעדרותיו וסירובו להתחסן, והמשיב נאלץ לשבצו מחדש במקומות עבודה אחרים.

העותר נמנע מלענות לפניית נציגי המשיב שניסו ליצור עמו קשר כדי להתרות בו על תוצאות התנהגותו, וכך גם נמנע מלהתייצב לוועדות רפואיות שהתכנסו בשל טענותיו מפעם לפעם על מחלות שונות מהן הוא סובל אשר מונעות ממנו לבצע את העבודות. כמו כן, העותר זומן ל-5 שיחות בירור בגין התנהלותו בעבודות, בין היתר בגין שינה בעבודה והיעדרותו ללא אישור. העותר הואיל להתייצב רק ל-4 שיחות, ועל אף הצהרותיו על שינוי דרכו - לא כך קרה.

לאור התנהלותו של העותר, הוא זומן לשימוע בטרם החלטה בדבר הפסקה מנהלית של עבודות השירות (להלן: "השימוע"), וזאת במעמד שיחת הברור שנערכה לו ביום 10.08.2021. העותר חתם על טופס הזימון לשימוע, תוך שהוא מצהיר כי פרטיו הוסברו לו. ביום 29.09.2021 התקשר המפקח לעותר על מנת לתזכר אותו על מועד השימוע שנקבע לו.

העותר החל להתווכח עם המפקח, ובהמשך אף קילל אותו וניתק את השיחה. למותר לציין כי העותר לא התייצב לשימוע במועדו. במעמד השימוע, שהתקיים ביום 06.10.2021, הומלץ בהיעדרו של העותר על הפסקה מנהלית. ההמלצה אושרה בהמשך על ידי ראש אגף האסיר ביום 11.11.2021. העתירה דנן מוגשת כנגד החלטה זו.

העותר טוען שהחלטה לא סבירה ולא מידתית, ומשכך דינה להתבטל. לדברי העותר, לא התאפשר לו לרצות את מלוא תקופת העבודות שנגזרה עליו בשל חוסר תיאום עם המפקח, וכי עד כה הספיק לרצות חלק נכבד ממנה. היעדרויותיו נבעו מנסיבות הרפואיות, הסגרים שהוטלו בגין נגיף הקורונה, ואלו לא היו בשליטתו של העותר. למרות זאת, העותר סבור כי עשה מאמצים כדי לעמוד בחובותיו. כמו כן, העותר טוען כי לא נמסר לו המקום והשעה בה יתקיים השימוע, ולפיכך נבצר ממנו מלהופיע בו (זאת, על אף שהעותר הודה שהזימון (עם הפרטים הללו) נמסר לידי ופרטיו הוסברו לו מבעוד מועד). החלטת המשיב התקבלה מבלי שניתנה ההזדמנות לעותר לשטוח את טענותיו במסגרת זכות הטיעון העומדת לו. העותר מלין על יחסו של המפקח החדש לו היה כפוף, אשר סירב לעדכנו בקשר להמשך ביצוע עבודות השירות ולא ענה לפנייתו.

העותר מציין לזכותו את תקופת המאסר הקצרה שנפסקה לו, גזירת עונשו באפיק שיקומי ולא בדרך של מאסר בפועל, גילו הצעיר, היעדר ריצוי עונשי מאסר קודמים, החשש מהידבקות בנגיף הקורונה בבית הסוהר, ואת מצבו הרפואי ונסיבותיו האישיות. העותר מתחייב לבצע את עבודות השירות כנדרש עד תומן, ומבקש "הזדמנות אחרונה" להימנע ממיצוי הדין כנגדו.

לטענת המשיב, לא נפל כל פגם באופן ביצוע השימוע ובהחלטה המנהלית גופה. העותר התחמק שוב ושוב מביצוע העבודות וסירב לענות לפניית המשיב ולהתראותו. העותר אף בחר שלא להתייצב לוועדות הרפואיות שנקבעו לו, לשיחות הברור אליהן זומן ולבסוף אף לשימוע הסופי בטרם הפקעת עבודות השירות. העותר לא הציג אסמכתאות המתרצות את היעדרויותיו המרובות. המשיב פעל מעל ומעבר, על מנת לאפשר לעותר להמשיך את ביצוע עבודות השירות - אך העותר התעלם מכל המאמצים והמשיך לעשות ככל העולה על רוחו. המשיב הציג מסמך "טופס רנטגן" מפורט, בו תוארו ניסיונותיהם של נציגי המשיב השונים ליצור קשר עם העותר, להתרות בו על התנהגותו ולהזהירו מהתוצאה הבלתי נמנעת של הפקעת העבודות. לכן אין כל בסיס לטענת העותר על העדר התחשבות וחוסר נכונות לבוא לקראתו מצד המשיב -ההיפך הוא הנכון.

המשיב דוחה את הטענה לאי עמידת העותר בחובותו לביצוע העבודות בשל נגיף הקורונה, אשר נטענה בכלליות ובאופן עמום, ללא התקיימות קונקרטית על העותר. באשר לשאר הנימוקים שהעלה העותר, מבהיר המשיב כי אלו נלקחו בחשבון וקיבלו ביטוי בעונש שנפסק על ידי בית המשפט בהליך הראשון לריצוי בדרך של עבודות שירות. המשיב אף ציין את הסתבכותו של העותר בעבירת תעבורה נוספת לאחר מתן פסק הדין בהליך הראשון, אשר תלויה ועומדת בבית

המשפט וקבועה לטיעונים לעונש, כהתפתחות שתביא ככל הנראה ממילא להפקעת העבודות. לאור האמור, החלטת המשיב בנסיבות אלו הינה בלתי נמנעת, ובוודאי שלא נפל בה פגם.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי יש לדחות את העתירה, שכן לא נפל בהחלטת המשיב או בהתנהלותו פגם המצדיק את התערבותו של בית המשפט.

התייצבות לביצוע עבודות השירות כסדרן מהווה תנאי עיקרי לריצוי העונש שנגזר בדרך זו. העותר זלזל בחובתו על פי דין להתייצב לביצוע העבודות וניתק את הקשר עם המשיב, וזאת בניגוד לכללים עליהם התחייב במעמד הקליטה. מכיוון שכן, הרי שהחלטת המשיב סבירה וראויה בנסיבות העניין. ראה דבריה של השופטת פרוקצ'יה בהקשר זה [רע"ב 426/06 **נאסר חווא נ' שירות בתי הסוהר** (נבו 12.03.2006) (להלן: "עניין חווא")]:

"הטלת מאסר בעבודות שירות נתפסת בדין כפריבילגיה המוענקת לנאשם. על הנאשם נגזר עונש מאסר והוא "מתויג" כמי שנדון למאסר, אלא שניתנת לו אופציה לרצות את מאסרו בתנאים פתוחים של חיים במסגרת חופשית ועבודות שירות במקום ריצוי מאסר בכלא. פריבילגיה זו אינה מוקנית לנאשם באורח מוחלט ובלתי מותנה. היפוכו של דבר. היא הדירה וניתנת לביטול בכל שלב, מקום שהנאשם אינו עומד בציפיות המתחייבות ממנו לצורך מימושה. נאשם המבקש לרצות את מאסרו בעבודות שירות חייב לקבל עת עצמו עול אחריות הנילווה למסלול עונשי מיוחד זה, ולבצע את המוטל עליו על פי הוראות הממונים, בלא סטייה והפרה של הכללים.

כבר נפסק לא אחת בבית משפט זה כי: "עבודות השירות מהוות חלופה לעונש מאסר בפועל, וניתנות בידי נאשם כפריבילגיה אפשרית שנועדה למנוע את כליאתו בין סורג ובריח. מקום שנאשם אינו מקבל על עצמו את עול האחריות הנילווה לעבודות השירות, לא נותרת ברירה אלא לבטל חלופה עונשית זו ולהחיל במקומה חובת ריצוי עונש מאסר בפועל לגבי יתרת העונש שנותר" [רע"ב 8648/04 **הרץ נ' נציב שירות בתי הסוהר**, תק-על 2004(3), 2680 (2004)].

העותר בחר להתנהל באופן שלא ניתן להשלים עמו במסגרת של ריצוי עבודות השירות. על העותר האחריות לעדכן את המשיב בכל הקשור לביצוע עבודתו כסדרה, תוך גיבוי טענותיו באסמכתאות המתאימות. עליו להיות זמין לפניית גורמי המשיב השונים, כדי שיהיה ניתן ליצור עמו קשר בנוגע לריצוי עונשו. הוא התחייב בפני המשיב על כך במעמד הקליטה. הלכה למעשה, העותר נעדר רבות ממקום עבודתו ללא אישור והצדקה ולעיתים אף ללא ידוע. עד כה השלים העותר רק חלק זעום מימי העבודות שהוטלו עליו (24 ימים בלבד), וזאת בפרק זמן של למעלה משנה מאז תחילת ריצוי העונש. המשיב נאלץ להעביר את העותר בין מספר מעסיקים בשל היעדרויותיו, כיוון שאלו סירבו להמשיך להעסיקו אצלם, אך מאמציו והתרעותיו של המשיב לא נשאו פרי.

מהנתונים שהוצגו בפני עולה כי למרות ההזדמנויות הרבות שניתנו לעותר לרצות את העונש כסדרו, ושיחות הבירור הרבות שנערכו לו, העותר לא שינה את דרכיו. גם לשימוע שנקבע לו בגין התנהגותו - נמנע העותר מלהתייבב, וזאת על אף תזכורות והתראות רבות.

המשיב פעל למעלה מן הדרוש, וביקש מבית המשפט בהליך השני לאשר את המשך ביצוע עבודות השירות בתיק הקודם כסדרן, במקביל למעצר הבית הלילי שהוטל על העותר. צעד זה נעשה לפני משורת הדין, וייתכן שבנסיבות העניין היה מקום להמתין עד להרשעת העותר בתיק השני ובכך להביא להפקעת העבודות [רע"ב 11160/07 **מדינת ישראל נ' מרדכי ביטון** (נבו 11.02.2008); עניין **חונא**, לעיל], או לכל היותר לפעול להפקעת העבודות בשלב מוקדם יותר בשל התנהגותו של העותר.

העותר הצביע על אי קבלת הזימון לשימוע כעילה לביצוע שימוע מחודש. טענתו זו נדחתה בפני, באשר העותר היה מיועד על מועד השימוע כבר מיום 12.07.2021 במסגרת שיחת בירור שנעשתה לו, במיקום בו התקיימה בהמשך שיחת השימוע. בכך גם נדחתה טענתו לפיה לא ידע היכן השימוע יתקיים. למעלה מן הצורך, אוסיף כי היות והעותר לא הציג בפני כל נימוק משכנע להתנהלותו הלקויה כפי שפורטה לעיל - נראה ששימוע מחודש לא ישפיע באופן משמעותי על התוצאה ולפיכך לא ברור מה התועלת במתן זכות טיעון חוזרת. גם לדיון שנקבע בעניינו בפני, בעקבות עתירתו שלו, הגיע העותר באיחור.

לא מצאתי כי בהתנהלות המשיב או בהחלטת המשיב נפל פגם או חוסר סבירות המצדיקים התערבות. החלטת המשיב להורות על הפסקה מנהלית של עבודות השירות הינה סבירה, התקבלה בהליך הראוי ומשיקולים ענייניים.

אשר על כן, העתירה נדחית.

העותר יתייבב לרצות את יתרת עונשו בהתאם לרישומי שב"ס בבימ"ר קישון ביום 1.2.22 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. לפני משורת הדין ניתנה לעותר ארכה משמעותית עד למועד כניסתו לבית הכלא, וזאת כדי לאפשר לו לתאם הליך של מיון מוקדם וכן לבצע את כל ההכנות, בין היתר בשים לב למצב התחלואה.

על העותר לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 08-9787377; 08-9787336, וכן להתעדכן באתר האינטרנט של שב"ס, ברשימת הציווד הראשוני שניתן להביא בעת ההתייבבות.

ניתן היום, ג' שבטג' שבט תשפ"ב, 05 ינואר 2022, במעמד באי כח הצדדים.

רון שפירא, נשיא